

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนวิธีสืบสวน-สอบสวน ที่มีต่อทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมและการรับรู้การปฏิบัติจากครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์หลัก เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนวิธีสืบสวน-สอบสวน ที่มีต่อทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมและการรับรู้การปฏิบัติจากครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี 2) เปรียบเทียบทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีกับกลุ่มควบคุม 3) เปรียบเทียบการรับรู้การปฏิบัติจากครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี กับกลุ่มควบคุม

การวิจัยทดลองในครั้งนี้ ได้จัดนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนวิธีสืบสวน-สอบสวน และกลุ่มควบคุม เป็นนักเรียนกลุ่มที่มีการจัดการเรียนรู้ตามปกติจากครูในโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีเนื้อหาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลา 13 ชั่วโมง เท่ากันและมีตัวแปรที่ต้องการศึกษา 2 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ที่มีการทดสอบก่อนและทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ และการรับรู้การปฏิบัติจากครู ที่มีการทดสอบหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ 3 ประการ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การทดสอบค่าที่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีฯ กับ กลุ่มควบคุม

(คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

กลุ่ม	จำนวน คน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	df.	Sig.
อารยวิถีฯ (ก่อนเรียน)	35	22.43	3.905	.470	68	0.640
ควบคุม (ก่อนเรียน)	35	22.00	3.726			

จากตารางที่ 4.1 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีฯ ในกระบวนการวิธีสืบสวน-สอบสวน มีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.905 ส่วนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.726 มีค่า t เท่ากับ 0.47 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .64

สรุป ก่อนการทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง

2.1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าทีของทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมและการรับรู้การปฏิบัติจากครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอวยวิถี ในกระบวนการวิธีสืบสวน-สอบสวน กับ กลุ่มควบคุม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 การทดสอบค่าทีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนทดลอง กับ หลังทดลอง ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอวยวิถี ในกระบวนการวิธีสืบสวน-สอบสวน

(คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

การจัดการเรียนรู้แบบอวยวิถีฯ	จำนวนคน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t	df.	Sig.
ก่อนการทดลอง	35	22.43	3.905	9.23	34	.000
หลังการทดลอง	35	27.46	2.005			

จากตารางที่ 4.2 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอวยวิถี ในกระบวนการวิธีสืบสวน-สอบสวน มีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.905 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.005 มีค่า t เท่ากับ 9.233 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.000

สรุป นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอวยวิถี ในกระบวนการวิธีสืบสวน-สอบสวนแล้ว มีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1

ตารางที่ 4.3 การทดสอบค่าที่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารย
 ประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการ
 ทดลอง ระหว่างกลุ่มที่มีการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนการวิจัยสืบสวน-
 สอบสวน กับ กลุ่มควบคุม

(คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

กลุ่ม	จำนวน คน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	df.	Sig.
อารยวิถีฯ (หลังการทดลอง)	35	27.46	2.005	6.934	68	.000
ควบคุม (หลังการทดลอง)	35	22.14	4.067			

จากตารางที่ 4.3 นักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดการ
 เรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนการวิจัยสืบสวน-สอบสวน ที่ส่งผลต่อทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารย
 ประชาธิปไตยด้านความยุติธรรม หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 เท่ากับ 2.005 ส่วนกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 เท่ากับ 4.067 มีค่า t เท่ากับ 6.934 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.000

สรุป นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ใน
 กระบวนการวิจัยสืบสวน-สอบสวนแล้ว มีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความ
 ยุติธรรม สูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
 ข้อที่ 2

ตารางที่ 4.4 การทดสอบค่าที่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจากครู ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้จัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีฯ กับ
กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

(คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

กลุ่ม	จำนวน คน (n)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	df.	Sig.
ที่จัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีฯ	35	215.31	12.553	6.197	68	.000
ควบคุม	35	185.71	25.319			

จากตารางที่ 4.4 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนการวิธี
สืบสวน-สอบสวน หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติจากครู เท่ากับ 215.31 ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.553 ส่วนกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยการรับรู้การปฏิบัติ
จากครูเท่ากับ 185.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 25.319 มีค่า t เท่ากับ 6.197 ซึ่งมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000

สรุป นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ใน
กระบวนการวิธีสืบสวน-สอบสวนแล้ว มีค่ารับรู้การปฏิบัติจากครู สูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อสังเกตที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีฯ

ตารางที่ 4.5 ผลจากข้อสังเกตที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีฯ

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
1	<p>ชั้นสังเกตกับแนวหน้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่าง ที่มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ ทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมและไม่ยุติธรรม - นักเรียนอ่านใบความรู้ - นักเรียนคิดวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องได้ - นักเรียนตอบคำถามครูได้ - นักเรียนกล้าซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจ - กล้าที่จะแสดงออกด้วยการยกมือซักถามครูและตอบคำถาม - ผู้เรียนให้ความสนใจฟังเมื่อเพื่อนตอบคำถามครูหรือซักถามครู - ทำใบงานได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูตั้งคำถามกับนักเรียนเกี่ยวกับความประสพการณ์เดิมก่อนนำเข้าสู่การตั้งคำถามตามกรณีตัวอย่าง - ตอบคำถามในประเด็นที่เด็กถามหรือเกิดปัญหาในกรณีที่ไม่เข้าใจ - ครูมีรอยยิ้ม ไม่แสดงอาการที่ไม่พอใจเมื่อถูกผู้เรียนถามบ่อยๆ ยินดีตอบคำถามและตั้งใจที่มีนักเรียนถาม - ครูเดินให้คำปรึกษากับนักเรียนเวลาทำใบงานและสนทนาในกรณีผู้เรียนยังสงสัยในประเด็นคำถาม - สังเกตนักเรียนทุกคนในการตอบคำถามว่ามี ความเข้าใจหรือไม่ถ้ายังมีเด็กที่ยังไม่เข้าใจก็ให้ ทบทวนใบความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น - ให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียนระหว่างครูกับนักเรียน - นักเรียนมีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นกับครูและเพื่อนๆ - นักเรียนมีกระบวนการ คิดทางสมอง - นักเรียนมีกระบวนการ แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง - นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในแต่ละสถานการณ์ที่เป็นกรณีตัวอย่างได้ชัดเจน

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
2	<p>ชั้นการสังเกต</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่เป็นปัญหาในเนื้อเรื่อง - แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวิเคราะห์หาค้นหาว่าเนื้อเรื่องที่อ่านมีปัญหา หรือผล อะไรเกิดขึ้นบ้าง - วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของตัวละครแต่ละตัว - แยกแยะประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถามเด็กครูต้องไม่ให้คำตอบที่เดียว แต่เป็นการตั้งคำถามกลับไปให้ผู้เรียนตอบ - อำนวยความสะดวกในสิ่งที่นักเรียนต้องการ - เมื่อเด็กตอบไม่ตรงครูต้องพยายามที่จะตั้งคำถามใหม่หรือลำดับคำถามไปที่ละขั้นตอน - ให้ความสนใจกับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่ากัน - ครูตั้งคำถามสรุปเรื่องเป็นปัญหาว่าเกี่ยวกับอะไร - ครูตั้งคำถามที่เป็นการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนตอบ - ตั้งคำถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ - รับฟังคำถามกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีกระบวนการทางประสาทในการเชื่อมโยงเรื่องกรณีตัวอย่างและประสบการณ์จริงของตนเอง - นักเรียนเริ่มการคิดเป็นคือรู้จักหาผล ด้วยการให้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 - นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ที่เป็นและเกิดประเด็นปัญหาข้อจิตที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร - นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
3	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจรับฟังคำถามและสนทนาด้วยการตอบคำถามครู - ชักถามข้อสงสัยกับครูเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีตัวอย่าง - แสดงความคิดเห็นกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งเกี่ยวกับปัญหา - ทำใบงานโดยหาคำตอบจากกรณีตัวอย่างที่ได้อ่าน - นำประเด็นปัญหาที่ได้มาเขียนลงบนกระดานและส่งครูชั้นการอธิบาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูมีรอยยิ้ม ไม่แสดงอาการที่ไม่พอใจเมื่อถูกผู้เรียนถามบ่อยๆ ยินดีที่มีนักเรียนถาม - ครูเดินให้คำปรึกษากับนักเรียนแต่ละกลุ่มเวลาทำใบงานและสนทนาในกรณีผู้เรียนยังสงสัยในประเด็นคำถาม - สังเกตนักเรียนทุกคนในการตอบคำถามว่ามี ความเข้าใจหรือไม่ถ้ายังมีเด็กที่ยังไม่เข้าใจก็ให้ ทบทวนใบความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีกระบวนการ กลุ่มและความร่วมมือกัน - นักเรียนกล้าตอบได้ แสดงออกในการแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุ และผลกับเพื่อนๆและครู - นักเรียนเริ่มเข้าใจอารย ประชาธิปไตยในการอยู่ ร่วมกัน - นักเรียนมีการเรียนรู้การ แสวงหาปัญหา(ผล)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
	<ul style="list-style-type: none"> - นำปัญหา(ผล)ที่ได้มาหาสาเหตุที่แท้จริงที่ได้ช่วยกันคัดเลือกไว้บนกระดาน - ตั้งฟังคำถามจากครู - แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ - ตอบคำถามครูและซักถามกรณีที่ไม่เข้าใจด้วยการยกมือ - รับฟังเหตุผลของกลุ่มอื่นได้ดี - แยกแยะประเด็นที่เป็นสาเหตุของปัญหาแล้วตอบลงใบงานได้ - เชื่อมโยงเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากใบงานได้เร็วขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูนำพานักเรียนช่วยกันเลือกประเด็นปัญหาที่แท้จริง - นำประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งคำถามเป็นข้อๆ เดินให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแต่ละกลุ่มอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับใบงาน ดินสอ หรือปากกา - รับฟังคำถามกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจ - ครูมีรอยยิ้ม ไม่แสดงอาการที่ไม่พอใจเมื่อถูกผู้เรียนถามบ่อยๆ - ครูให้คำปรึกษาเมื่อเกิดข้อสงสัย 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ที่เป็นประเด็นสาเหตุของจิตที่เกี่ยวกับตัวแปร - นักเรียนมีการค้นหาคำตอบและตอบได้กับครูด้วยเหตุและผลด้วยตนเอง - นักเรียนคุ้นกับกระบวนการกลุ่มและให้ความร่วมมือกัน - นักเรียนกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆและครู - นักเรียนเริ่มเข้าใจอารยประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน - นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้การแสวงหาเหตุและเชื่อมโยงเหตุกับผลได้ดีมากขึ้น

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
4	<p>ชั้นทำนาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนคาดการณ์ตามเหตุตามผลได้ - นักเรียนมีความตั้งใจในการรับฟังคำถามจากครู - แสดงการตอบโต้หรือตอบคำถามด้วยการยกมือขึ้นตอบคำถาม - แต่ละกลุ่มช่วยคิดวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อค้นหาคำตอบได้ดี - นักเรียนแสดงออกด้วยการนำเสนอสิ่งที่กลุ่มคาดการณ์จากเหตุและผลหน้าห้องเรียน - บอกและเสนอได้พฤติกรรมของตัวบุคคลที่ควรเอาเป็นแบบอย่างในการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - นำเหตุหรือผลมาตั้งคำถามในชั้นการทำนายหรือคาดการณ์ - สถานการณ์ที่เกิดหรือที่อาจจะเกิดขึ้น - ให้ความสนใจในคำตอบที่นักเรียนตอบมา - ชวนนักเรียนคนอื่นพิจารณาคำตอบของเพื่อนว่าเป็นจริงหรือไม่อย่างไร - สนทนากับนักเรียนด้วยรอยยิ้มและเป็นกันเอง - ไม่ดูตำหนิหรือปฏิเสธคำตอบของนักเรียนแต่พยายามหาเหตุและผลมาสนทนาเมื่อเด็กไม่เข้าใจ - ครูเดินเข้าหาทุกกลุ่มเพื่อให้คำปรึกษาหรือพูดคุยกรณีที่นักเรียนเกิดความไม่เข้าใจและสนทนาด้วยการตั้งคำถาม 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีการคิดเป็น ในการคาดการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและยังไม่เกิดขึ้น - นักเรียนพูดเป็นทำเป็นในการแสดงออกต่อเพื่อนและครูอย่างมีเหตุมีผล - นักเรียนเข้าใจนำแนวคิดเกี่ยวกับอารยประชาธิปไตย ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและตัดสินใจร่วมกันในการค้นหาคำตอบภายในกลุ่ม - นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้การทำทายหรือคาดการณ์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสังคม - นักเรียนสามารถเลือกประปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ดี มีจริยนิสัยหรือนิสัยที่ดีงาม จากบุคคลในกรณีตัวอย่างได้อย่างมีเหตุมีผล

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
5	<p>ชั้นควบคุมและสร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนช่วยกันค้นหา คำตอบจากคำถามของ ครู - มีความสนใจและตั้งใจ ฟังคำถามจากครู - คิดวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อหาวิธีการป้องกัน หรือแก้ปัญหาจากเหตุ หรือผล - ตอบประเด็นที่ครูตั้ง คำถาม - สนทนาหรือซักถามครู เมื่อไม่เข้าใจ - นำเสนอหรือยกตัวอย่าง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จากสิ่งที่พบและบอก วิธีแก้ไขหรือป้องกัน - แต่ละกลุ่มนำเสนอ ผลงานหน้าห้องเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - อำนวยความสะดวก ให้กับผู้เรียนด้วยการให้ คำปรึกษาและจัดหาสื่อ หรือแนะนำ - ควบนำเหตุและผลมาตั้ง เป็นคำถามประเด็น คำถามเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไข - ครูแจกใบงานเพื่อให้ นักเรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันระดมความคิด เพื่อหาสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นและหาวิธีป้องกัน และแก้ไข - เดินให้คำปรึกษาแต่ละ กลุ่ม - มีรอยยิ้มกับนักเรียนทุก กลุ่ม - สนใจในคำถามของ นักเรียนทุกคนเพื่อดูว่า แต่ละกลุ่มมีความเข้าใจ มากน้อยเพียงใดหรือมี วิธีป้องกันหรือแก้ไขที่ ถูกต้องหรือไม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนใช้กระบวนการ การ คิดเป็นในการหาคำตอบ ที่ถูกต้อง - นักเรียนกระบวนการพูด เป็นทำเป็นในการ แสดงออกจากวิธีการ แก้ปัญหาหรือการเสนอ วิธีการป้องกันโดย นำเสนอหน้าห้อง - นักเรียนมีกระบวนการ ทางสมองที่ยืดหลักเหตุ และผล ที่มีจริยธรรม มี แบบแผน ตามวิธีแห่ง อริยสัจ 4 ในการคิด วิธีการที่ถูกต้องในการ แก้ไขปัญหาหรือหา วิธีการป้องกัน - นักเรียนเริ่มสร้างจริย นิสัยภายในกลุ่มที่เป็น ข้อตกลงที่ถูกต้องในการ เลือกปฏิบัติต่อกันและ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู	ความสอดคล้องกับทฤษฎี
			<p>เกิดความเคารพกันในการตัดสินใจ มีการยอมรับในข้อตกลง ร่วมกันอันเป็นนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกัน</p> <p>- นักเรียนมีความเข้าใจ อารยประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยการ นำเสนอแนวทางในการ แก้ไขปัญหาหรือวิธีการ ป้องกันที่ถูกต้อง</p>

เมื่อสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถี ในกระบวนการสืบสวน-สอบสวน ครูผู้สอนได้ทบทวนเกี่ยวกับทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมกับ ผู้เรียนด้วยการตั้งคำถาม พบว่า นักเรียนสามารถยกตัวอย่างและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความ ยุติธรรม ด้านการจัดการอย่างสมเหตุสมผล การให้ความเสมอภาค การไม่เอาัดเอาเปรียบกัน การให้ความเคารพซึ่งกันและกันได้ชัดเจน และที่สังเกตเห็นได้อีกตัวอย่าง คือ มีสิ้นสุดการเรียนรู้ครู มีสิ่งของมาแจกและได้มอบหมายให้หัวหน้าห้องเป็นคนจัดการ โดยครูบอกหัวหน้าว่าให้แจกคนละ 2 ชิ้นทุกคนเข้าแถวรับของไม่เกิดการแย่งกัน แต่มีนักเรียนคนหนึ่งไปเข้าห้องนำหัวหน้าจึงฝากของ แจกไว้กับเพื่อนที่นั่งด้วยกันและให้เพื่อนก็เอาไปวางไว้บนโต๊ะ พอนักเรียนคนที่ไปเข้าห้องนำมาถึง ก็มารับของแจกจากครูโดยที่ยังไม่ไปที่โต๊ะ แต่พอไปถึงโต๊ะก็พบว่าไม่มีของแจกวางอยู่จึงนำของที่ ได้รับเกิน มาคืนครู จึงทำให้ทุกคนได้รับของแจกกันครบและเป็นทีพอใจของทุกคน ดังนั้นจึงถือได้ ว่านักเรียนเกิดทักษะการอยู่ร่วมกันแบบอารยประชาธิปไตยด้านความยุติธรรมขึ้น